

Dora velikog

Naša najzaposlenija redateljica Dora Ruždjak Podolski ove je godine promovirana u intendanticu Dubrovačkih ljetnih igara

Razgovarao: **Robin Mikulić**
Fotografije: **Matea Smolčić Senčar**
Styling: **Ivana Karapanda**
Šminka: **Simona Antonović**
Frizura: **ZM Styling**
Odjeća: kaput, haljina i bunda **Max Mara**; odijelo **Windsor, Herald** for women; cipele **H&M**.

Dora iza sebe ima više od 70 režija, a s obzirom na to da je tek gospoda u svojim srednjim godinama – kako zna katkada reći – pred njom su tek one najbolje o kojima će studenti Akademije dramske umjetnosti jednom učiti. Nemojte me pogrešno shvatiti, ta je nevjerojatno svestrana žena ostvarila do sada već nekoliko antologijskih režija, od kojih je u posljednje vrijeme općinila kazališni svijet „Čрном mati zemlom“, predstavom koju je postavila u ZKM-u. Osim toga, neosporna je kraljica režije glazbeno-scenskih djela, etikete koja je prati cijelu karijeru, etikete s kojom se naučila saživjeti. Skupila je nagrada, radila je u svakoj važnijoj instituciji u Hrvatskoj, ali i šire, a istodobno je bila i jedna od pokretačkih sila dijela hrvatske nezavisne kazališne scene. Mnogi su je godinama vabili i mamili na čela različitih institucija, ali ona nikad nije htjela odustati od slobode koju joj omogućuje status slobodne umjetnice. Možda ste čuli i kako je upravo postala intendanticom našeg najvažnijeg kulturnog festivala, Dubrovačkih ljetnih igara. Apsolutno zaslužno, primijetit će ljudi koji su u tekovine kulture mnogo upućeniji od mene.

Ja je ipak znam ponajprije kao pedagoginju na Akademiji dramske umjetnosti, u ulozi kojom se u moru svojih uloga najviše ponosi. Imao sam čast dva semestra provesti na njezinoj klasi te svjedočiti žaru kojim pristupa radu sa studentima i to upravo u vrijeme kad je radila na ČMZ-u, njezinom možda najzahtjevnijem projektu dosad. Nikad nije propustila probu niti je intenzivnost procesa u koji je bila uronjena utjecala na njezinu kvalitetu rada sa studentima glume. Pričamo o ženi koja nakon večernje klase u svoj auto utrpa masu studenata i razvozi ih po kućama jer dnevni tramvaji više ne voze. Vjerujte mi, dok ne upoznate Doru, nećete znati koliko energije može živjeti u jednom čovjeku. Ona je uvijek nasmiješena, glasna – što jest, jest – i zrači nepatvo-

renom dobrohotnom iskrenošću, uvijek spremna izvući ono najbolje iz ljudi kojima je okružena.

Zbog svega ovoga što sam naveo, ali i gomile stvari koje nisam – što zbog ograničenog prostora, što zbog prava na ispovjednu tajnu na koju se svaki sudionik bilo kojeg oblika umjetničkog procesa u određenoj mjeri obvezuje – osjećao sam nemir kakav mi je inače bio nepoznat. Ali psihologinja kakva jest, a to svaki dobar kazališni redatelj mora biti, uskoro je iz mene istjerala tog demona pa sam na kraju otišao s jednog od najugodnijih intervjua u životu, a nije ih bilo baš toliko malo.

Što tebi znače Dubrovačke ljetne igre?

Ja sam s tim festivalom povezana sentimentalno, a ja bez sentimenta, a zatim i idealizma, ne mogu ni u što ući. Ta dva pojma, sentimentalizam i idealizam, duboko su ugrađeni u mene i vidim ih istodobno kao dobre i loše komponente koje, naravno, čovjeka mogu uzdići ili pak postati njegovim najgorim neprijateljem. Moj prvi susret s Igrama bio je 1987. godine i bila sam posve zatravljena tim festivalom, dogodila se ljubav na prvi pogled. Tad sam gledala neke od možda najvažnijih predstava u svome životu, kao što su "Romeo i Julija" Ivica Kunčevića te "Život je san" Dušana Jovanovića, a toj fascinaciji pridodala bih i probe za "Orestiju" u režiji Kunčevića i Carića, čiji sam dio imala privilegij i sama biti. A onda je tu i noćni život koji je bio povezan s tim festivalom kasnih '80-ih. Bila je to najveća iluzija koja je mogla biti podastrta čovjeku jer se debelo spremao raspad Jugoslavije, a iluzija je u stvari najdekadentnija jer imaš sve na dlanu istodobno znajući da je kraj blizu.

Ta ljubav na prvi pogled bila je zasigurno moj unutarnji i neobjašnjiv motiv koji me natjerao da prihvatim ovu časnu dužnost. Što se pak tiče racionalnih motiva, tu je svakako

bila misao da netko to mora raditi. Bila sam svjesna da neće teći med i mlijeko jer je zaista riječ o izuzetno zahtjevnom poslu; kako vremenski tako i organizacijski, ali i u smislu odgovornosti koju sam preuzela.

I danas se voli govoriti kako u kazališnom smislu stvari konačno kreću nabolje, a vidimo gdje živimo. Misliš li se u svom radu nadovezati na tu dekadenciju raznolikosti koju spominješ?

Kasne osamdesete i godina u kojoj se nalazimo nikako nisu za usporedbu. Kamo sreće da jesu! Recimo, Zagreb je tada bio mali Amsterdam koji je obožavao različitost i gajio toleranciju, širinu. Potom je nastupilo crno doba za Zagreb, ali on je danas u liberalnom kapitalizmu ponovno postao otvoreniji iz jednostavnog razloga što to donosi profit. Poveznica s onim zlatnim vremenima i današnjicom može se učitati jedino u nastojanjima podržavanja umjetničke kvalitete kad god je to moguće.

Koji se umjetnici na Dubrovačkim ljetnim igrama uklapaju u takvu definiciju rada?

Jedan od njih je Sebastijan Horvat, vrlo zanimljiv redatelj slovenske srednje generacije koji je iz nekog neobičnog razloga opsjednut Krležom. U Gaveli je već postavio dramaturški vrlo zanimljivo čitanje „Hrvatskog boga Marsa“, a ništa mu manje zanimljiva nije bila ni predstava „Nad grobom glupe Europe“ koju je radio u Rijeci. I upravo ćemo u koprodukciji s riječkim HNK inscenirati „Michelangela Buonarrotija“. Osim toga, radit ćemo izbor iz Marinkovićeve proze pod radnim naslovom „Pod balkonima“, koju će režirati Dario Harjaček. Marinković se Saši Božiću, mojem pomoćniku za dramski program, i meni učinio zanimljivim jer se sa svojom mediteranskom komparserijom uklapa u dubrovačke prilike dok se Harjaček zbog svoje sklonosti k egzemplarima iz mediteranskog kruga i egzistencijalizmu Mediterana, što je pokazao u predstavi „Kate Kapuralica“ koju je na Igrama režirao 2011., odlikuje mogućnošću da rezonira u sadašnjosti s tim burnim problematikama za mediteranski krug. Vjerujem da će pronaći mogućnost da se ozrcali u Gradu i da se Grad ozrcali u njemu.

Poznato je da Dubrovčani najbolje reagiraju upravo na dubrovačke autore. Što planiraš raditi u vezi s baštinom?

Saša Božić došao je na ideju, koju sam ja oduševljeno podržala, da radimo „Pirne drame“, dakle predstavu koja se nastavlja na Držićevu i Najlaševićevu tradiciju renesansnih pirnih drama. Njima će se baviti mladi redatelji Marina Pejnović, Hrvoje Korbar i Lea Anastazija Fleger, koji će uz pomoć svojih kolega, studenata glume, dramaturgije i plesa

rekontekstualizirati te komade u jednu cjelinu koja će se duboko ticati propitkivanja nove ambijentalnosti. Mislim, na koncu je Dubrovnik danas jedna od vodećih svjetskih destinacija za vjenčanja, grad u kojem se ženi čitav svijet. Riječ je o mladim autorima koji su kodirani u ovom vremenu i sigurna sam da će vrlo dobro upisati kontekst problematike koja se obračunava s Gradom kakvog u ovom trenutku nalazimo.

Kako se nosiš s osmišljavanjem programa budući da je poznato kako zvučna imena svoje rasporede pune i dvije godine unaprijed, a ti si na mjesto intendancije došla tek u kolovozu ove godine?

Mislim da željezni repertoar, a govorimo o repertoaru koji je tradicionalan te uz sebe mora vezati umjetničko-izvođačku kvalitetu kao i ekskluzivnost, treba čuvati jer Dubrovnik to podrazumijeva. U tom pogledu s najvećim zadovoljstvom mogu najaviti koncert Mische Maiskog sa Zagrebačkom filharmonijom. Kad smo kod ekskluzivnosti, ugostit ćemo i najetabliraniju svjetsku skupinu suvremenog plesa Rosas koja u Hrvatskoj nije nastupala posljednjih 15 godina. Duboko sam svjesna činjenice da je za ekskluzivnost potrebno vrijeme, zbog čega se nadamo program za 2019. finalizirati prije početka sljedećih Igara.

Što misliš o tipu publiciteta kakav je Igrama donijela predstava „Elementarne čestice“?

Jedino relevantno jest kako se predstava prodaje te njezina umjetnička kvaliteta, prepoznatljivost i eventualne nagrade. Dakle, prvi je kriterij neke predstave njezina umjetnička vrijednost koja se ogleda u različitim priznanjima i nagradama, a drugi je njezina prodaja, odnosno dolazak predstave do recipijenata. Objektivno rečeno, toj predstavi nije se dogodilo ni jedno ni drugo. Hajdemo dalje.

Ja bih se ipak nakratko još ovdje zadržao jer mislim da iz tog primjera možemo izvesti svojevrsnu kritiku prošlog mandata.

Nije to kritika prošlog mandata. „Glembajevi“ su se izuzetno dobro prodavali, jednako kao i „Viktorija od neprijatelja“ ili „Kafeterija“. Nemojmo generalizirati. To su sve predstave koje su izuzetno dobro prošle kod publike.

Do ljeta si tvrdila kako ne planiraš zasjesti na čelo ni jedne institucije. Što se promijenilo?

Dubrovačke ljetne igre, za početak, nisu institucija. Biti ravnatelj nekog kazališta nije isto što i biti intendant Igara. Kao intendantica Igara nemam iste ingerencije kao intendant nekog nacionalnog kazališta zato što se ja ne bavim zaposlenicima. Ja sam i dalje, čak i nominalno i faktograf-

MENE SE I DANDANAS UPORNO STAVLJA U LADICU REDATELJICE SPECIJALIZIRANE ZA GLAZBENO-SCENSKA DJELA

ski, slobodnjak. I dalje je riječ o mojoj kreativnoj energiji koja će sada samo ići u nekom drugom smjeru; manje ću se baviti režijom, a više programacijom. Ova sredina jako voli etikete i od njih ne odustaje.

Dobro, koja je onda tvoja etiketa?

Mene se još i dandanas uporno stavlja u ladicu redateljice specijalizirane za glazbeno-scenska djela. Potom sam režirala „Črnu mat zemlju“ koja je samo kapitalizirala drukčiji tip mog rada. Kad se jednom čovjek izmakne etiketi koja mu je nalijepljena, onda se naš javni prostor zbuni. Što je dobro, jer ponajprije mislim kako neprestano moramo zbuñivati sami sebe.

Kao pomoćnica intendanta Dubrovačkih ljetnih igara za dramski program surađivala si s aktualnom ministricom kulture. Po određenim se glasilima piše da si zbog bliskosti s HDZ-om dobila posao.

Za sve koji poznaju moj rad ili moje javno djelovanje ta izjava je čak i smiješna. No pogrešno ste interpretirali tezu jednog članka u kojem se obrazlaže istovjetna politička pozicija ministrice kulture i gradonačelnika Dubrovnika. A za Igre to je svakako povoljan vjetar u leda.

Kad smo već kod tvog javnog djelovanja, često s vremenskim odmakom ističeš kako ti je žao što nisi pravodobno intervenirala u neki društveno-kulturni problem koji ti je blizak. Posljednji je primjer odgoda Noći kazališta.

Dobro pitanje. Obično je tu riječ o nedostatku koncentracije. No, u svoju obranu ipak ističem da sam mnogo puta bila na pravom mjestu u pravo vrijeme. Tako da nemam nikakav osjećaj krivnje. Čovjek sam pa griješim. Žena sam pa griješim. Neću se sad busati u prsa gdje sam sve djelovala jer mi je to neukusno i samim time što je bilo i prošlo. Osim toga, to je moj društveni angažman koji se ticao mene same

i moje savjesti. Neke stvari su se zahvaljujući tom djelovanju pomaknule s mjesta, veći dio ipak nije. Što se tiče Noći kazališta, opet je iza mene. Neka mi to posluži kao lekcija da drugi put pravodobno djelujem.

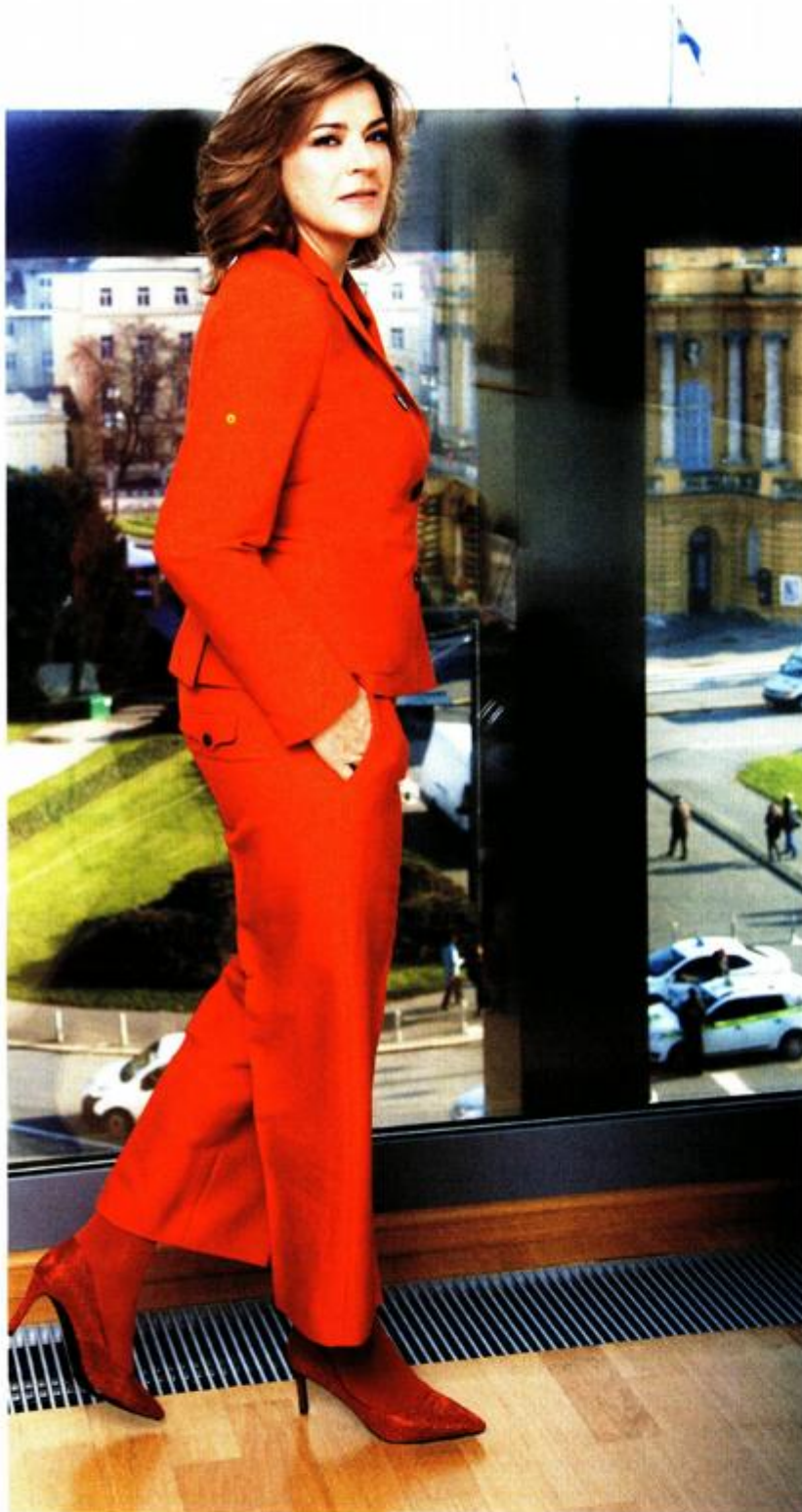
Svojedobno smo čitali kako misliš da su karte za operu prejeftine. Opere se stvaraju gotovo isključivo u državno dotiranim institucijama, dakle na račun poreznih obveznika. Osim toga, opera tradicionalno nije najpopularnija forma. Ne misliš li da bi na se taj način taj negativni trend popularnosti opere samo pojačao?

Opere su, za početak, najskuplji oblik kazališta. Treba platiti sve to ljudstvo koje sudjeluje u operi, opremiti je primjerenom kostimografijom i scenografijom. Stoga bi i sama ulaznica, prema zdravoj logici, trebala biti skuplja. Smatram da se problem dostupnosti i popularnosti opere mora rješavati dugoročnim strateškim planiranjem kulturnih politika, u smislu subvencioniranja ulaznica za određene skupine. Zanimljivo je, zapravo, kako je kod nas stvar prestiža dobiti ulaznicu besplatno i to obično u krugovima kojima bilo koja cijena karte ne predstavlja ama baš nikakav problem. Osim toga, mislim da bi popularnosti opere pridonijelo i dovodenje nekih svjetski poznatih zvijezda. Naravno, to je i pitanje educiranja publike koja će znati honorirati kvalitetu takve izvedbe, no tome bi PR trebao služiti.

Sad kad sam zadovoljio svoju novinarsku dužnost, možemo prijeći na random činjenice. Nema toga što nisi radila, doslovno. Režirala si klasičnu i suvremenu dramu, nizove glazbeno-scenskih djela, sportska događanja, ceremonije, vojni mimohod... No postoji li komad kojeg se ipak bojiš?

Molièreov „Don Juan“. Ne razumijem taj problem. Išćitala sam taj komad nekoliko puta i odgledala nekoliko produkcija, ali nigdje nisam vidjela da je Don Juanov problem do kraja riješen. Možda je i do rodne razlike pa ja, kao žena,

GLAZBA MI NIJE BILA
 DOSTATNA PA SAM, ZNAJUĆI
 DA MI JE Taj DAR UVIJEK
 DOSTUPAN, ODLUČILA SEBE
 ISTRAŽIVATI DRUGDJE

56 PROSINAC 2017. - www.miss7.hr

uopće nikad neću moći do kraja shvatiti taj kompleks seksualnosti. S druge strane, ništa na ovom svijetu nije kriptogram. Da stojim i bdijem nad tim djelom godinu dana, možda bih i našla put. Toliko mi je praksa pokazala.

Prije nego što te put nanio u režiju, studirala si latinski i grčki. Zašto, pobogu?

Još kao dijete zavojljela sam latinski. Čak sam na svoje inzistiranje promijenila školu kako bih mogla učiti klasične jezike. Osim toga, imala sam sreće što mi je tata bio poliglot te mi je u krucijalnom trenutku objasnio neka elementarna pravila latinskog nakon čega sam se zaljubila u taj jezik. Postao mi je poput hobija, prevodila bih iz gušta jednako kao što netko danas rješava sudoku. Grčki nikad nisam toliko zavojljela, ali svejedno sam bila prvakinja Jugoslavije u oba jezika. Iako sam oduvijek znala da se time neću baviti, dok sam razmišljala što bih radila u životu, studirala sam klasičnu filologiju na Filozofskom i to čak dvije godine. Imala sam gotovo sve petice u indeksu.

Dolaziš iz poznate obitelji glazbenika i to s obje strane, a kažeš da je muzikalnost tvoj najveći talent, ali si od njega uvijek bježala.

Nitko tko nije odrastao s tatom koji se zatvara u sobu i prebire po klaviru satima i mame koja obou vježba svaki dan samo kako bi ostala u formi jer to je instrument koji se ne može ostaviti po strani, ne može razumjeti moj otpor. Glazba mi nekako nije bila dostatna pa sam, znajući da mi je taj dar uvijek dostupan, odlučila sebe istraživati negdje drugdje. No, ta apstraktnost koju glazba u sebi nosi možda me i najviše oblikovala, uz ples i ritmiku koji su mi otvorili pitanje prostornosti.

Pitanjem prostora bavila si se u "Črnoj mati zemli" na svim mogućim razinama - od geografije preko traume do mitologije. Što ti se iz tog procesa najdublje urezalo u sjećanje?

Kad sam peti i posljednji put išla na teren u Međimurje, vozila sam se u mjesto Podturen po maske čaplji kojima se glumci koriste u predstavi. Bio je to prvi put da putujem sama na sjever, nekako se baš poklopilo da su svi moji suradnici bili zauzeti drugim obvezama. I pokupim ja tako te maske kod gospođa Vidovića, čovjeka koji nam je prvo posudio, a onda i izradio maske, i smjestim se s tim svojim neobičnim društvom u auto. Bile su to prave pokladne maske natopljene intenzivnim energijama. Moj auto bio je živ i ne mogu baš reći da se taj tulum odigravao u posve pozitivnom ozračju. Uglavnom, nisam bila sama u tom autu. Sutradan, kad sam ih sa scenografom Katunarom iznijela iz automobila i kad smo s tim veselim društvom prošli središtem grada, kao da su se te maske očistile. Odjednom su postale neutralne. To je samo dokaz da ništa nikad nije onakvim kakvim se čini.